

Юлія Чепелюк
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

Науковий керівник:
к.ю.н. **Ярошенко А. С.**
доцент кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ

Гендерна концепція соціального розвитку та соціального перетворення, спрямована на соціальний прогрес, забезпечує громадські та державні погляди на життя обох статей як на рівні, баланс можливостей для їх розвитку, подолання всіх форм історичної несправедливості, самовираження жінок і чоловіків як рівних у правах, свободах, обов'язках та відповідальності [1].

Застосовувати належну гендерну політику у правоохоронних органах допоможе уникнути зайвої замкнутості й позитивно позначиться на загальному рівні правоохоронної діяльності в країні. Жінки частішекладають у роботу кращі комунікативні навички, здатність швидко та ефективно знижувати рівень напруги в конфліктних ситуаціях і мінімізувати застосування сили. Важливо, щоб професія працівника правоохоронних органів була однаково доступною як для жінок, так і чоловіків із забезпеченням рівного ставлення до фахівців різних статей.

Однак слід визнати, що для запровадження такої гендерної політики в органах поліції існує ціла низка як об'єктивних, так і суб'єктивних перепон, зокрема, відсутність умов для поєднання персоналом своїх професійних та сімейних обов'язків, гендерні стереотипи, непристосованість поліцейського обладнання для використання жінками. Невеликий зріст і вага, зневажання жінок-поліцейських з боку правопорушників, існування певних складнощів при застосуванні зброї та комунікації з різними групами людей роблять поліцейських жіночої статі більш уразливими у складних конфліктних ситуаціях під час несення служби.

Прихід жінок на службу в правоохоронні органи є закономірним процесом розвитку гендерних відносин. Але слід визнати, що це викликало низку питань. В прагненні досягнути гендерної рівності не слід забувати про розповсюдженість традиційних гендерно-рольових стереотипів. Служба в органах поліції висуває до жінок вимоги, які суперечать всім традиційним стереотипам жіночої поведінки і підтримують чоловічі. Жінки такі вимоги «чоловічої поведінки» виконують зазвичай не у повному обсязі.

Існують стереотипи самореалізації у створенні традиційних сімейних обов'язків, які вимагають від жінки набагато більших витрат часу ніж від чоловіків. Відсутність вільного часу на родину негативно впливає на загальний емоційний стан жінки. Наприклад, працівники-жінки висувають більш низькі вимоги до власного кар'єрного зростання. За даними опитування дівчат-курсантів кар'єрні очікування не піднімаються вище посади заступника начальника або начальника відділення. Водночас, хлопці-курсанти хотіли б стати заступником начальника або начальником райвідділу, отримати посаду в міністерстві. Перш за все, пояснення низьких професійних вимог дівчат полягає в тому, що вони переживають, що не справляються з сімейними ролями та не бажають демонструвати суворі авторитарні стилі керівництва [2].

Служба жінок у поліції має позитивний потенціал і є ефективною: вона допомагає поліпшити якість підбору персоналу, покращує соціально-психологічний клімат у колективі, підвищує довіру до правоохоронних органів в очах громадськості. Зокрема, жінки продемонструвати більш високий рівень виконавчої дисципліни, низький рівень агресії, вони більш товариські у врегулювання сімейних конфліктів, а також робота жінок-поліцейських незамінна у роботі з жертвами насильства та підлітками-правопорушниками.

Як слушно зазначається у правовій літературі, на даному етапі розвитку українського суспільства питання становлення гендерного паритету як напряму державної політики є одним із пріоритетних завдань, не лише результатом трансформаційних процесів світо-

сприйняття соціуму, а й курсом України на встановлення стійких міжнародних зв'язків. Основною метою державної політики має бути не лише окреслення та вивчення питань гендерної стратифікації, а й розроблення відповідних заходів подолання зазначених проблем [3, с. 181].

В свою чергу Міністерство внутрішніх справ зробило багато кроків до забезпечення гендерної рівності. Наприклад, запровадження посади радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, а також створення окремих структурних підрозділів, які б забезпечували умови дотримання гендерної рівності. Організація професійної підготовки, розширення участі жінок у зміцненні правопорядку, миру і безпеки, вдосконалення систем захисту жінок і дівчат, чоловіків і хлопців, які постраждали від конфліктів в даний час є пріоритетними напрямками сучасних реформ, які, зокрема, спрямовані на створення нових механізмів досягнення гендерної рівності, а також вдосконалення існуючих [4].

Високі моральні якості, глибокі знання, правосвідомість, прийняття рішень по-різному, іноді і екстремальні умови, воля, витримка, здатність розуміти спокійно у складних справах - це далеко не вичерпний перелік якостей, якими повинен володіти співробітник правоохоронних органів. Правильне розуміння та застосування психологічних якостей правоохоронці при виконанні правоохоронних функцій надає суспільству можливість максимально використати його соціально-психологічний ресурс як жінок, так і чоловіків, які несуть службу в органах внутрішніх справ України [5].

Таким чином, з організаційного, правового та психологічного забезпечення гендерної рівності у правоохоронних органах значною мірою залежить можливість профорієнтації працівника, її розкриття ділові, особисті та моральні якості.

1. Мельник Т. М. Правові аспекти гендеру. Основи теорії гендеру: навч. посібн. Київ: «К.І.С.». 2004. С. 283–326.

2. Ляшенко Н. О., Гузьман О. А. Соціологічні аспекти дослідження гендерного паритету в органах внутрішніх справ. *Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ*. 2010. №48. 2010. С. 318–325.

3. Савела Є. А., Ярошенко А. С. Питання гендерної політики у національній поліції України: теоретико-правовий аспект. *Науково-практичний фаховий збірник наукових праць «Прикарпатський юридичний вісник»*. 2019. Вип. 3 (28) Т. 1. С. 181–185. DOI: [https://doi.org/10.32837/pyuv.v1i3\(28\).345](https://doi.org/10.32837/pyuv.v1i3(28).345).

4. Камінська Н. В., Чернявський С. С., Перунова О. С. Забезпечення гендерної рівності в системі МВС та інших центральних органів виконавчої влади [Текст]: лекція. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 31 с.

5. Смірнова О.В. Організаційно-правове та психологічне забезпечення гендерної рівності в діяльності органів внутрішніх справ України та правоохоронних органів зарубіжних країн. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Психологія*. 2014. Т.19. Вип. 2 (32). С. 298–306.